

El paper alliberador del paper

L'EXPOSICIÓ QUE ES POT VISITAR AQUESTS DIES A LA FUNDACIÓ SUÑOL REIVINDICA AQUEST SUPORT COM UN ESPAI PER A LA INNOVACIÓ I L'EXPERIMENTACIÓ EN L'ART DEL SEGLE XX

'Bust de dona amb brusa groga' (1943), de Picasso.

Collage sobre paper de Dario Villalba (1971).

TERESA SESÉ

“La llibertat i el dibuix són fonamentals en la vida d'un home”, defensava el gran arquitecte Oscar Niemeyer, i avui són pocs els artistes que s'atrevirien a rebatre-ho. Potser perquè, com ocorre en el món dels somnis, que sota l'aparent fragilitat amaga una gran fortalesa, els primers a reivindicar el dibuix com un espai per a l'experimentació i la innovació van ser els surrealistes, que van rebutjar la condició d'art menor a què se l'havia condemnat. Per a artistes com Francis Picabia, Max Ernst, Joan Miró, Salvador Dalí, André Masson o Yves Tanguy, els dibuixos no eren simples estudis o esbossos, eren obres en elles mateixes que valoraven per la seva immediatesa i espontaneïtat i que van exercir un paper fonamental en la seva producció artística. Però no va ser només el dibuix el que va adquirir un estatus renovat amb l'arribada del segle XX. Tota l'obra sobre paper explora el seu potencial i experimenta múltiples possibilitats fins a arribar a transcendir la seva condició de simple suport i convertir-se en tècnica mateixa. De tot això parla la interessant exposició *Sobre (el) paper*, que reuneix 33 obres sobre paper d'artistes nacionals i internacionals de la col·lecció Josep Suñol i que suposa més del trenta per cent del seu fons.

Un art menor? En absolut, ni tan sols per al mercat. El mes de febrer passat la sala de subhastes Sotheby's va adjudicar a Londres *Composition au Minotaure*, una petita aiguada, per 10,4 milions de lliures (12,5 milions d'euros). El preu més alt assolit mai per una obra sobre paper del geni mala-

gueny. També la mostra de la Fundació Suñol s'obre amb un Picasso. En concret amb *Bust de dona amb brusa groga* (1943), un collage –pràctica de què va ser pioner– que mira de batre l'esbós realitzat per Christo a Barcelona, el 1976, per a un projecte mai no realitzat que consistia a embalar l'estàtua de Cristòfol Colom a Barcelona, i una litografia de Braque.

Dibuixos, gravats, fotografies, collages... es disputen la segona planta del centre se-

● **LA MOSTRA DE LA SUÑOL REUNEIX OBRES DE MESTRES CONTEMPORANIS COM PICASSO, BRAQUE, CHRISTO, CHILLIDA, GORDILLO O TÀPIES**

Estudis per a la pel·lícula 'Les mystères surréalistes de New York' (1935), de Dalí.

'Poulpe' (1971), de Manuel Millares.

guint un recorregut temàtic amb parada “en les diferents tècniques i tractaments que els artistes donen al suport, inclosos aquells que desafien les seves limitacions,” apunta Carla Tarruella, coordinadora d'exposicions i comunicació de l'espai que dirigeix Sergi Aguilar. La primera sala està dedicada al dibuix i reuneix un conjunt d'obres realitzades amb llapis, carbó, retolador o tinta xinesa que comparteixen “una voluntat una narrativa una mica inquietant, ja sigui pels personatges representats o per les perspectives utilitzades.” Hi ha, per exemple, els laberíntics i descontrolats *Espacios tortilla* de Gordillo o el dibuix de Dalí per al guió de la pel·lícula *Les mystères surréalistes de New York*, que mai no va arribar a produir-se.

Hi ha també dibuixos abstractes de Sergi Aguilar i boniques pintures fetes amb llapis d'Hernández Pijuan. En el següent àmbit el paper ja no només serveix de suport per al dibuix, sinó que desafia les seves pròpies limitacions, com fan *Tàpies matèric*, que s'ha anat deformant amb el temps; els papers de Fina Miralles directament introduïts en l'aquarel·la, o el retrat amb pols de marbre i tinta de Tomás Gómez. Finalment, el paper es converteix en el gran protagonista gràcies als collages de Zush, Chillida (en aquest cas un collage escultòric) i Arroyo (partint de fitxes policials trobades en un mercat de vell), o el muntatge amb fotocòpies de José Nogueru.

SOBRE (EL) PAPER

FUNDACIÓ SUÑOL.
PASSEIG DE GRÀCIA, 98. BARCELONA.
DE DILLUNS A DIVENDRES, D'11 A 14H I
DE 16 A 20H. DISSABTE, DE 16 A 20H.
FINS AL 10 DE GENER DEL 2015.